

Kuratorium Oświaty w Olsztynie

10-959 Olsztyn, al. Piłsudskiego 7/9, tel.: (089) 523-26-00, fax: (089) 527-27-21

<http://www.ko.olsztyn.pl>, e-mail: ko@ko.olsztyn.pl

SKRÓT RAPORTU

z badania

***Realizacja działań naprawczych dotyczących bezpieczeństwa
w szkołach w ramach programów poprawy efektywności
wychowania***

przeprowadzonego w ramach nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2007/2008

Opracowanie:

Bożena Żurawska

wizytator KO w Olsztynie

Olsztyn, czerwiec 2008 r.

Koncepcja badania

Działanie było realizowane przez Warmińsko – Mazurskiego Kuratora Oświaty w roku szkolnym 2007/2008 w ramach priorytetu Ministra Edukacji Narodowej - *Nadzór kuratora oświaty nad wprowadzaniem i realizacją programu: „Zero tolerancji dla przemocy w szkole”*. Jest to jedno z zadań wdrażanych na terenie województwa w celu poprawy bezpieczeństwa oraz efektywności wychowania. Zostało ono podjęte w związku z ustaleniami dokonanymi podczas przeglądów szkół i placówek przeprowadzonych pod względem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży oraz sprawowania nad nimi prawidłowej opieki na podstawie uchwały Rady Ministrów Nr 186/2006 z dnia 7 listopada 2006 r. w sprawie działań administracji rządowej przeciwko przemocy w szkołach i placówkach.

Jednym z elementów działania było przeprowadzenie badania realizacji programów poprawy efektywności wychowania w szkołach i placówkach, które otrzymały polecenie ich opracowania i wdrożenia ze szczególnym uwzględnieniem działań podnoszących bezpieczeństwo.

Cel badania

Uzyskanie pogłębionej wiedzy dotyczącej funkcjonowania programów poprawy efektywności wychowania ze szczególnym uwzględnieniem działań podnoszących bezpieczeństwo w szkołach wyznaczonych przez Warmińsko - Mazurskiego Kuratora Oświaty w roku szkolnym 2007/2008.

Zakres badania

Badanie przeprowadzono podczas wizytacji w roku szkolnym 2007/2008 w szkołach i placówkach, które otrzymały polecenie opracowania i wdrożenia programu działań poprawy efektywności wychowania. Zbadano 68 szkół i placówek, co stanowi 8,61% młodzieżowych szkół i placówek w województwie warmińsko-mazurskim. Wśród badanych szkół znalazły się: 31 szkół podstawowych (7,46%), 11 gimnazjów (7,91%), 11 zespołów szkół (sp i gim.) (16,66%), 14 szkół ponadgimnazjalnych (12,28%), 1 placówka (3,57%).

Badanie prowadzone było w trakcie realizacji programów. Skupiło się na analizie procesów zachodzących w szkołach w związku z wdrażaniem programu.

Przyjęte zostały następujące kryteria oceny działań:

- skuteczność - rozumiana jako stopień realizacji zamierzonych działań oraz ich wpływ na poprawę bezpieczeństwa w szkołach;
- spójność podejmowanych działań – rozumiana jako spójność z realizowanymi w szkole programami: wychowawczym i profilaktyki.

Problem badawczy

Czy działania naprawcze wdrożone przez szkoły, które w ubiegłym roku szkolnym otrzymały polecenie Warmińsko - Mazurskiego Kuratora Oświaty opracowania i wdrożenia programu działań poprawy efektywności wychowania, przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa w szkole?

Kluczowe pytania badawcze

1. Czy szkoły realizują działania poprawy efektywności wychowania zgodnie z harmonogramem?
2. Czy prowadzone działania przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa w szkołach?
3. Czy działania prowadzone w ramach programu poprawy efektywności wychowania są spójne z realizowanymi w szkole programami: wychowawczym i profilaktyki?

Metody i techniki badawcze

- analiza dokumentacji
- wywiad indywidualny z dyrektorem szkoły
- wywiady indywidualne lub grupowe z nauczycielami, uczniami, rodzicami
- obserwacja pracy szkoły

Organizacja badania

Badanie prowadzili wizytatorzy sprawujący nadzór pedagogiczny nad wyznaczonymi szkołami/placówkami w trakcie wizytacji zgodnie z Kwestionariuszem badania. W trakcie badania wizytatorzy mogli zadawać dodatkowe pytania służące lepszej ocenie jakości działań prowadzonych przez szkołę.

Wnioski

1. Wszystkie szkoły uczestniczące w badaniu opracowały program i harmonogram efektywności wychowania. Znaczna większość szkół (85,29%) realizowała programy zgodnie z harmonogramem. W pozostałych szkołach wystąpiła częściowa niezgodność realizacji z harmonogramem z przyczyn niezależnych od szkoły. Blisko połowa (45,59%) szkół zaplanowała realizację programów w okresie jednego roku szkolnego, ponad jedna trzecia (33,82%) - w czasie 1,5 roku, 14,7% szkół - w okresie cztero- i trzyletnim, a 5,88% szkół – w czasie 0,5 roku.
2. W szkołach zaprojektowano szereg różnorodnych działań zmierzających do poprawy sytuacji wychowawczej i stanu bezpieczeństwa uczniów. Były one planowane w odniesieniu do uczniów, nauczycieli, innych pracowników szkoły, rodziców oraz innych obszarów pracy szkoły. Najczęściej występujące to:
 - pogłębianie wiedzy w zakresie bezpieczeństwa nauczycieli w ramach doskonalenia zawodowego oraz uczniów, rodziców, innych pracowników szkoły.
 - prowadzenie szerokiej profilaktyki,
 - podejmowanie zintegrowanych i jednolitych działań wychowawczych wpływających na poprawę zachowania i zmianę postaw uczniów,
 - zagospodarowanie wolnego czasu uczniów, propozycje alternatywnych form jego spędzania,
 - wspieranie psychologiczno-pedagogiczne dzieci i młodzieży,
 - usprawnienie w organizacji dyżurów nauczycielskich,
 - indywidualizacja pracy z uczniami,
 - monitorowanie sytuacji wychowawczej,
 - ustalenie jasnych i czytelnych zasad, procedur, regulaminów oraz zobowiązanie do ich konsekwentnego przestrzegania,
 - szeroko rozumiana współpraca z rodzicami,
 - wspieranie rodziców w ich roli wychowawczej,
 - modernizacja i kształtowanie bezpiecznej przestrzeni w obiektach i okolicach szkoły,
 - usprawnienie w zakresie organizacji pracy szkoły,
 - ścisła współpraca wszystkich pracowników szkoły w zakresie zapewniania bezpieczeństwa.

3. Przy realizacji programów wszystkie szkoły współpracowały z różnymi instytucjami wspierającymi ich pracę w zakresie zapewniania bezpieczeństwa i poprawy efektywności wychowania. Do najczęściej wymienianych należą: Policja, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki pomocy społecznej, sąd, kurator sądowy, organ prowadzący, straż miejska.
4. Wszystkie szkoły monitorowały realizację programów poprawy efektywności wychowania. W efekcie 18 szkół (26,47%) dokonało modyfikacji programu w trakcie jego realizacji. Wprowadzono nowe lub poszerzono zaplanowane działania mając na celu podniesienie skuteczności programów.
5. W zdecydowanej większości szkół realizacja programu przyniosła oczekiwane efekty: podniesienie poziomu bezpieczeństwa i poprawę efektywności wychowania. Potwierdzają to wszystkie grupy respondentów: dyrektorzy szkół, nauczyciele, uczniowie i rodzice. Jako przykłady tej poprawy wskazywano najczęściej:
 - podniesienie poziomu bezpieczeństwa w szkole,
 - zmniejszenie liczby zachowań agresywnych,
 - poprawę zachowania, zmianę postaw uczniów,
 - poprawę dyscypliny,
 - wprowadzenie monitoringu wizyjnego jako istotnego czynnika w zapewnianiu bezpieczeństwa,
 - większe zaangażowanie nauczycieli i innych pracowników oraz dbałość o bezpieczeństwo uczniów,
 - zmniejszenie przypadków zniszczeń mienia szkolnego,
 - poprawę skuteczności dyżurów nauczycieli,
 - poszerzenie wiedzy uczniów w zakresie bezpieczeństwa,
 - poprawę relacji między uczniami oraz uczniami i nauczycielami,
 - poprawę współpracy szkoły z rodzicami,
 - przestrzeganie ustalonych zasad przez całą społeczność szkolną,
 - szybką reakcję na niewłaściwe zachowania,
 - podniesienie kompetencji nauczycieli,
 - większą ofertę zajęć pozalekcyjnych i sposobów spędzania wolnego czasu.
6. Za najskuteczniejsze działania szkoły uznały:
 - dobrą współpracę z rodzicami,

- zagospodarowanie wolnego czasu uczniów (ciekawe zajęcia pozalekcyjne, rozwijanie zainteresowań),
 - współpracę ze służbami i instytucjami działającymi na rzecz bezpieczeństwa,
 - właściwe pełnienie dyżurów przez nauczycieli,
 - podejmowanie działań profilaktycznych,
 - wprowadzenie monitoringu wizyjnego,
 - doskonalenie zawodowe nauczycieli, uświadomienie nauczycielom ich roli w zapewnieniu bezpieczeństwa,
 - poszerzanie wiedzy uczniów,
 - wprowadzenie jasnych, czytelnych zasad postępowania i ich przestrzeganie,
 - szybkie i skuteczne reagowanie na przejawy niewłaściwego zachowania,
 - propagowanie pozytywnych wzorców postępowania i postaw.
7. Z oceny dokonanej przez wizytatorów wynika również, że realizacja programu skutkowałą uzyskaniem pozytywnych efektów, przyniosła poprawę bezpieczeństwa i sytuacji wychowawczej w zdecydowanej większości szkół.
8. Programy wszystkich szkół są spójne ze szkolnym programem wychowawczym. W przypadku zdecydowanej większości szkół występuje też spójność ze szkolnym programem profilaktyki. Zadania zaplanowane w programach stanowią istotne wzmocnienie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły.
9. Działania naprawcze wdrożone przez szkoły, które otrzymały polecenie Warmińsko - Mazurskiego Kuratora Oświaty opracowania i wdrożenia programu działań poprawy efektywności wychowania przyczyniły się do poprawy bezpieczeństwa w szkołach. Są one skuteczne, w bardzo wysokim stopniu zostały zrealizowane zgodnie z zamierzeniami, miały duży wpływ na poprawę bezpieczeństwa w szkołach.

Rekomendacje

Należy systematycznie podejmować działania zmierzające do poprawy stanu bezpieczeństwa i efektywności wychowania. Działania te powinny być planowane z uwzględnieniem zdiagnozowanych potrzeb i realizowane przy ścisłej współpracy całej społeczności szkolnej i środowiska lokalnego.